

გაზეთი ღირს: წელიწადში—6 მან., თვეში—75 კაპ., კვარტალში—8 კაპ., ფასი განცხადებისა: ყველგან სტრუქტურით „პეტროლი“ პირველ გვერდზე—10 კ., მეორეზე—5 კაპ.
ხელის-მოწერა და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე.

ხელ-მოწერა და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე.
ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цюмбѣ-Пурцѣла“-ს „Моამბე“-ს ბილეთი № 372.

სურათიანი დამატება

მდგომარეობის 15 ნოემბრიდან

სურათიანი დამატება

გამოვა კვირაში ორჯერ

სურათიანი დამატება

ფასი წინადადებით დარჩება, ესა იგი, „სოციალისტური“ დამატებით

ყურნალ „მოამბის“ ხელის მომწერთ „სოციალისტური“ გაეგზავნება ნებთ ორივე დამატებით.

„მოამბის“ წლიური ფასი 10 მან., ძალა გაჩაღდება 11 მან.

ხელის მომწერთ ვსთხოვთ გამოწერის დროს რაც შეიძლება ძლიერ ბარკვევით მოიწეროს გვარი, სახელი, მამის სახელი და ქადაქის სახელი, ამასთანავე გარკვევით დასწეროს, რომელი გამოცემა ჰსურს, „ცნობის ფურცელი“ „მოამბე“ თუ მარტო „ცნობის ფურცელი“.
 ვინც მომავალ 1903 წლისათვის დაიკვეთავს გაზეთს ან ყურნალს და წლიურს ფასს წინადადებ შემოიტანს, გამოცემანი გაეგზავნება მდგომარეობის 1 დეკემბრიდან მომავალ 1903 წლის დამდეგამდე.

სურათიან დამატების ნომრებში დაიბეჭდება **ვილ ზოლას** უკანასკნელი რომანი **სიმატლე „Verite“**.

1903 წელს

გაზეთი „ივერია“ გამოვა იმავე სივრცით და პრინციპით, როგორც დღემდე გამოდიოდა.

ფასი გაზეთისა მთელი წელი იხვეთ 10 მან. ამ ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილად შეიძლება. ვინც ახლავს დაიბეჭდოს გაზეთს მერმისისათვის და ერთს თუმანს წარმოადგენს, ამა ნომრისა და დეკემბრის ნომრები მუქთად გაეგზავნება.

ხელის-მოწერა და დასაბუთი:

ფაქტობრივი:—ივერია რედაქცია (თავდაზნაურთა ქარავალი №117 და 118) და ქ. ზ. წერა-კითხვ. გამავრც. საზოგადოების წიგნის მაღაზია (იგივე ქარავალი).
ქუთაისში:—ბეგანიშვილის და წერეთლის წიგნის მაღაზიაში, აგრეთვე სოსიკო მერკვილაძისთან.
ბათუმში: ნიკოლაძის ყურნალ-გაზეთების სააგენტოში და ქელიძის წიგნის მაღაზიაში.
ბაქოში: ხიდდეგელის წიგნის მაღაზია (ნიკოლოზის ქ., ქალანთარის ქარავალის პირდაპირ).
შორაპანში:—პარტენ ნასიძისთან.
განგაში:—სოფრომ კანდელაკიან (სადგურზე) გორში:—ანტონ კასრადისთან.

პირველ ნომერიდან წლის დამდეგამდე

„ივერია“
 ჭირს 2 მანეთად და 75 კაპიყად

საფოსტო ადრესი: Тифлисъ, редакция „Иверія“ (5—1)

წარმოადგენს 8. ტელეფონი 617

ქართული თეატრი
 ხუთშაბათს, 24 ოქტომბერს 1902 წ. ქართულ დრამატულ დასის მიერ **წარმოადგენილი იქნება** ცნობილი პიესა

სოდომის წარღვნა

დრამა 5 მოქ. ზღერმანისა, თარგ. მ. გველსიანისა
მონაწილეობას იღებენ: ქ-ნნი: ნ. გაბუნია-ცაგაროისა, ნ. გამყრელიძისა, ალ. კარგარეთელი, ოლ. ლევადა, ნ. რონელი, მახვილი. ბ-ნნი: ანანიაშვილი, ვ. გამყრელიძე, გ. გელევანოვი, ი. ივანიძე, კ. მესხი, კ. შათირიშვილი და სხვანი.

ადგილები ფასი: ლოჟები 5 მანეთიდან 10 მანეთამდე, ჰარტები 70 კაპიყიდან 3 მანეთამდე, ამფითეატრი 80 კაპიყიდან 1 მ. 50 კაპიყამდე, გალერეა 25 კაპ. და 45 კაპ.-მდე. შეკიდებუბისთვის ადგილები ჰარტებში 60 კაპ.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე
 მზადდება წარმოსადგენად „ზებდურ ვარსკვლავზე“, „მუშაკი და ნებერი“, „ძალი აღმართს ხნავს“. რეჟისორი მალ. გუნია.

სრულიად ახლად გადაკეთებული

„იუენიე ნომერა“

მოხდენილად, წმინდად და შესაფერისად მოწყობილ ოთახებით; მოსამსახურე ქალებითა და კაცებით; ყოველგვარად მოწყობილია საცხოვრებლად. ნომრების ფასი სამი ანაზღაურება და წყობილი და უფრო ძვირად; თვიურად 15 მან. და მეტიც. **ბარონის ქუჩა**, ფოსტისა და ტელეგრაფის ახლო, ქალაქის შუაგულში. (6—6)

გვიდი თიანეთის

აფთიქს
 ზარბაზისთვის მიქმართულ თიანეთში, ჰრავიზორს კ. ა. ჯაჭავაძეს. (4—3)

ახალშენიშვილი

იღებს ყოველ-დღე კვილის სნეულებით ავადმყოფებს დილის 8—10 საათ. და 11—2-მდის, ხოლო საღამომობით 5—7-დის. კვირა-უქმე-დღეებში 9—2-დის და საღამომობით 5—7-დის.
 ელისაბედის ქუჩა, № 38. (წლ.)

ქართულ თეატრ-აზნაურთა თეატრი (ტელეფონი № 617)
 დღეს, ოთხშაბათს, 23 ოქტომბერს, ხარკავის სააგენტო დასის მიერ,

ა. ბ. ბონაჩინის მონაწილეობით, წარმოადგენილი იქნება

მეზბანი ონაბინი

ოპერა 3 მოქმედ. და 7 სურათად, მუსიკა ჩაიკოვსკისა.
მონაწილეობას იღებენ: ქ-ნი გლინსკისა, დონაჩინისკისა, სკორუპსკისა, ბაუერ ბ-ნნი: ბონაჩინი, პოლოუინოვი, ტომაშევიჩი პეტროვი და სხვანი. **კაპელმისტრი** ლ. პ. შტეინბერგი.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.
 კასს დაა დილის 10-დან საშუადღევს 3 საათამდე და საღ. 6 საათიდან წარმოდგენის გათავისუფლებამდე.

ფასები დაკლებულია ყველა ადგილებზე ხელ. ხუთშაბათს, 24 ოქტომბერს წარმოადგენილი იქნება „ტუ. კრუეოკ“-ში ოპ. „მლაგა“.
 მთავარი რეჟისორი **ი. ვითოვაი.** (6. 0—29)

მთავარი რეჟისორი **ი. ვითოვაი.** (6. 0—29)

გ. ს. მუსხელაშვილი

მიიღებს თვალებით ავადმყოფებს დილით 12—2 ს. ყოველ დღე, გარდა სამშაბათისა. წყნეთის ქუჩა № 24 სახ. ვანაძისა. (წ.)

მ. ი. მ. ი.

ალექსანდრე გიორგის ძე
მალალაშვილი
 (მისეაღას ქუჩა, 30.—ტელეფონი 450).
 იღებს ყოველ-დღე შინაგანისა და საზღვრო სნეულებით ავადმყოფებს დილით 10—1 საათამდე და საღამომობით 6—8-მდე.

მ. ი. მ. ი.

ვ. ლამბაშვიძე
 იღებს ავადმყოფებს დილის 10—11 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე.
 ბინა: ბარონის ქუჩა, № 22, დიდი ვანქის ქუჩის კუთხესთან.

ტფილისის

ქერძო სამკურნალო

გადმავანიშვილისა
 ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე.

მ. ი. შიხინაძე—კბილის სნეულებანი 8—10 საათამდე.

მ. ბ. მულინი. ყურის, ექლისა და ცხვირის 9—10.

მ. დ. ლამბაშვიძე—შინაგანი 9—10 საათამდე.

მ. მ. მალალაშვილი—შინაგანი 10—11 საათამდე, სმშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით.

მ. მ. ახალშენიშვილი—კბილის სნეულებანი 10—11 საათამდე.

ლ. ი. კაროვი.—სმშრდეს (ხარკავი) ავადმყოფისთვის: სმშაბათობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით 10 საათიდან 11-მდის.

მ. მ. ილინიშვილი—შინაგანი და ბავშვების 11—12 საათამდე.

მ. ბ. გელვაშვილი, შინაგანი, ნეკრებისა და წამლობა ექვეტრანობით 12—1 ს.

მ. მ. მანსვიტოვი. შინაგანი, ნეკრებისა და ბავშვების: სმშაბათობით და შარსკვებით 1—2 კვირამდ 9—11.

მ. მ. ბარბაქაძე—ღეღათა სნეულებანი, ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და შარსკვებით 12—1 საათამდე.

მ. მ. ამბარაშვილი—სიფილისის, კანის-და სმშრდესი 1—2 საათამდე.

მ. მ. სოლომონი—ხარკავისა და ორტრანობით: ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და შარსკვებით 1—3 საათ.

მ. მ. თომაშვილი—ღეღათა სნეულებანი 5—6 საათამდე.

მ. მ. მალალაშვილი—შინაგანი, ბავშვებისა და ექვეტრანობით 5—6 საათამდე. (მეორე-ქმეორე და ბექტრანობით კამოკვლ.)

სამკურნალო აქვს საწაფი ოთახები.

ფასი რჩევისა და დარბებისა 50 კაპ.; ოპერაციები მორავებით. კროტები—სამი მანათილად ხუთამდე.

ადრესი: გუგია, ნაკოლაშვილის ქუჩა, სახლი სკვინაშვილისა, № 21. (ავტობუსის ქუჩის დასაწყისში).
 ბილეთი № 274 (წლ.)

საზღვარ-გარედ

ინგლისი. კოლონიების მინისტრი ჩემბერლენი სამხრეთ-აფრიკაში მიდის. დიდი ხანია, რაც სასურველად სთვლიდნენ ამისთანა მოგზაურობას. მაგრამ მინისტრი ვერ ახერხებდა წასვლას, რადგანაც ბევრი საქმეები ჰქონდა და აუცილებლად საჭირო იყო, რომ მინისტრი ლონდონში ყოფილიყო. ჩემბერლენს, ეტყობა, ექიმებმაც ურჩიეს მოგზაურობა. 7 წლის განმავლობაში განუწყვეტელმა მუშაობამ ძლიერ მოჰქანცა მინისტრი და შესვენება უმეკლად საჭირო იყო იმისთვის. მინისტრი მოიგლის კაპის კოლონიას, ნატალს, ორანჯის კოლონიას და ტრანსვალს. მოგზაურობა მარტის დამდეგამდე გასტანს.

ყველა პარტიის გაზეთები ერთპირად იწონებენ მინისტრის მოგზაურობას. „სტანდარდ“-ი სწერს: ეს მოგზაურობა გვიჩვენებს, რომ ჩემბერლენი საფუძვლიანად შეუღდა ბრიტანის იმპერიის გაძლიერებას. ამას გარდა გვიჩვენებს, რომ კოლონიების მინისტრს

კარგად აქვს შეგნებული, თუ რა დახლოებული და მძიმე საქმეები აქვს გადასაწყვეტი სამხრეთ-აფრიკაში. ამ მოგზაურობის დიდი მნიშვნელობა აქვს სამხრეთ-აფრიკის მომავლისათვის. ინგლისის კოლონიების ახალ ისტორიაში ჯერ არა ყოფილა ისეთი მაგალითი, რომ სამინისტროს თავისი წევრი გაეგზავნოს კოლონიაში საქმის შესასწავლად. ასე რომ ჩემბერლენის მოგზაურობა სულ ახალი ამბავია.

„დეილი ტელეგრაფ“-ი სურვილს აცხადებს, რომ ჩემბერლენმა სამხრეთ-აფრიკის გარდა სხვა კოლონიებიც მოიაროს. ლიბერალური გაზეთი „დეილი ნიუს“-ი სწერს: ჩემბერლენი სწორედ კარგ დროს მიდის. სამხრეთ-აფრიკის მდგომარეობა ძლიერ აწეწილია. მთელს მხარეში არეულობა ჰსუფევს. უმეაყოფილება უფრო და უფრო ძლიერდება. ამ მოგზაურობას თითონ ჩემბერლენის სახელისთვისაც დიდი მნიშვნელობა აქვს და მთელის ჩვენის იმპერიის მომავლისათვისაც.

ამ დღეებში ქალ. გლაზგოში უნივერსიტეტის ლორდ-რექტორის არჩევანი მოხდა და ირლანდიის საქმეთა მინისტრი ჯორჯ უინდემი აურჩევიათ. უინდემს 674 ხმა მიუღია, იმის მეტოქეს, ცნობილს ლიბერალ მოღვაწეს ჯონ მორლის კი სულ 645 ხმა მიუღია. არჩევანს პოლიტიკური ხასიათი ჰქონდა, უინდემმაც ამიტომ გაიმარჯვა, თორემ ირლანდიის საქმეთა მინისტრს არაფერი ამაგი არა აქვს ლიტერატურასა და მეცნიერებაზე; ჯონ მორლის კი ბევრი თვალსაჩინო თხზულება აქვს დაწერილი.

საზრანგეთი. ვაზ. „ფიგარო“-ში გამოცხადებულია, თუ სხვა-და-სხვა სარწმუნოების წარმომადგენლები რანაირად უყურებენ ეკლესიის სახელმწიფოსაგან განცალკევებას.

რეფორმატის ეკლესიის კონსისტორიის თავმჯდომარე მღვდელს ოგიუსტ გუს გამოუცხადებია, რეფორმატის ეკლესიისათვის სასარგებლო იქნება ეკლესიის განცალკევება სახელმწიფოსაგან. ლიტურჯის სარწმუნოების კონსისტორიის თავმჯდომარეს მღვდელ კუნსაც ესევე აზრი გამოუთქვამს. კუნს გამოუცხადებია: ჩვენი ეკლესია ძლიერ ღარიბია და, რასაკვირველია, მაგნირი რეფორმა ხეიბს არ დაგვყარს, მაგრამ თითონ ეს რეფორმა ისეთი დიდებული საქმეა, რომ ჩვენთაგანი არავინ არ გაუწყვეს წინააღმდეგობას. ეკლესიის სახელმწიფოსაგან განცალკევება საფრანგეთში აუცილებელ საქმედ მიიჩნია და ამიტომ ჩვენ ვემზადებით კიდევ ამ რეფორმის დასახვედრად. ევანგელიურ თავისუფალ ეკლესიის კონსისტორიის თავმჯდომარეს მღვდელს ფის უფრო გაბედულად გამოუთქვამს თავისი აზრი და დაუმატებია: ჩემი თანამორწმუნენი აშკარად ამტკიცებენ, რომ ეკლესიისათვის სახელმწიფოს შემწეობა საჭირო არაა. საფრანგეთის დიდ რაბინს ცდოკ კანს და პარიზის უფროს რაბინსაც ანაირივე აზრი გამოუთქვამს და დაუმატებიათ, რომ სინაგოგების შესანახად სახელმწიფო სულ 200 ათას ფრანკს იძლევა.

კათოლიკეთა ეკლესიების წარმომადგენლებსაც უთქვამთ „ფიგარო“-ს თანამშრომლისათვის: სახელმწიფოსაგან ეკლესიის განცალკევებისა არ გვეშინიანო.

ამას წინადად რომ დატუსაღებული ბანკირი ბულენი გაექცა პოლიციას, ენლა პარიზის ახლო დაუქვრიათ. ერთი საექვო ქცვის ქალი დიუბლო და იუველირი ველიც დაუქვრიათ. ესენიც ბულენის მეგობრები ყოფილან.

ამსტრუ-ჰუნგარი. გალიციის დეპუტატები მთავრობას გალიციის საქმეებზე შეეკითხნენ და მოითხოვეს, ჩვენი წინადადება დაუყოვნებლივ განიხილოს პალატაში. კამათის დროს ბევრი საინტერესო ცნობა გა-

ქუთაისის საადგილო-მამული ბანკის თავმჯდომარე ბ-ნი მელნიკოვი, რომელსაც სამინისტროს წინაშე საშუალოდგომლოდ გასაგზავნად დებუტაციის უნდა მიეღო მონაწილეობა, 19 ოქტომბერს უკვე გაემგზავრა პეტერბურგს. უკეთესი არ იქნებოდა, რომ მთელი დებუტაცია ერთად წასულიყო!

ქუთაისის საადგილო-მამული ბანკის საკმეები წელს შედარებით უკედ მიდის. წარსულ საანგარიშო წლის განმავლობაში მხოლოდ 187 ათას მანეთის სესხი გაიწია, წელს კი ექამდე გაცემულა 830 ათას მანეთამდე; დარჩენილი კიდევ გასაცემად 170 ათას მანეთამდე. სესხის გაცემის ასეთ ზრდის მიზეზად ასახელებენ სხვა-და-სხვა ქალაქებში აგენტების დანიშნებას და 0/0/0 დაკლებას. მარტო ტფილისის ბანკიდან ამ მიზეზების წყალობით 300 ათას მანეთამდე ღირებული მამული გადმოსულა ქუთაისის ბანკში.

რუსეთის ქრონიკა

იუსტიციის სამინისტროში მალე შეუდგებიან განხილვას საკითხებისა ნაფიც მსახულთა სასამართლოს შემოღების შესახებ რუსეთის იმპერიის იმ ადგილებში, სადაც დღეს ასეთი სასამართლოები არ არის.

მთავრობას აზრად აქვს, მომავალ წლის დასაწყისში სხვა-და-სხვა ადგილას მოახდინოს ექიმთა კრებები. ამ კრებებში უნდა შეიმუშავონ გადამღებ სენთან საბრძოლოველი საშუალებანი.

დასრულდა ეგზამენები სამკურნალო სახელმწიფო კომისიაში. სულ მკურნალის წოდება 89 კაცმა მიიღო.

უწმ. სინოდმა, სამხედრო სამკურნალო აკადემიის თხოვნით, ნება დართო სასულიერო სემინარიაში სწავლა-დამთავრებულთ, მომავალ საშობავლო წლიდან აკადემიაში შევიდნენ ხოლმე. უნდა ეგზამენი დაიკვირონ მხოლოდ ერთ-ერთ ახალ ენაში.

უწმ. სინოდს განუზრახავს რეფორმა სასულიერო აკადემიებისა, სემინარიებისა და სასწავლებლებისა. დღეს, როგორც ვუწყით, მასწავლებლებად ბევრგან ბერები არიან. აზრად აქვთ ბერების რიცხვი შეამცირონ და მღვდელთა და ერის-კაცთა რიცხვი გაამრავლონ. ჰფიქრობენ, აკადემიაში სავნების სპეციალიზაციის მეტი ყურადღება მიაქციონ. განზრახულია აკადემიის რექტორისა, ინსპექტორისა და პროფესორების არჩევის საქმეში 1867 წლის წესდების დაუბრუნდნენ. პეტერბურგის აკადემიისთან ჰფიქრობენ ფიზიკისა და მათემატიკის განყოფილების დაბარებას, სადაც სემინარიებისათვის ფიზიკისა და მათემატიკის მასწავლებლებს მოამზადებენ. სემინარიის პროგრამიდან გამორიცხული იქნება ძველი აღთქმის ისტორია და გომილეთიკა. შემცირებული იქნება ძველ ენების გაკვეთილებიც. ამათ ნაცვლად შემოღებული

ლი იქნება ძველ ქრისტიანულ ნაშთთა შესწავლა, საეკლესიო უფლება, ერთი ახალი ენა (სავალდებულო იქნება ყველასათვის), გაფართოვებენ ფიზიკისა და მათემატიკის სემინარიულთა ტანისამოსის ფორმაც შეიცვლება. აზრად აქვთ ყველა სემინარიისათვის ერთი ფორმა შემოიღონ, ისეთი, როგორც პეტერბურგშია.

ლაპარაკი აქვთ რუსეთის საადგილო-მამული ბანკების ერთ ბანკად გადაკეთებაზე.

ლომეის საპრობილეში, როგორც ვახ. ვარშაის დენევიკ“-ი გადმოგვცემს, შემდეგი ამბავი მომხდარა: კიევიდან ლომეის საპრობილეში გადაუყვანიათ ერთი დასი ტუსაღებისა. მისვლისათნავე მათ უკმაყოფილება გამოუცხადებიათ საქმელზე. ბევრს აღარაფერი უკმაია. ახალ მოსულთ საპრობილეში მყოფნიც მიემხრნენ. 4 ოქტომბერს ერთს ტუსაღს, გვარად პორიადინსკის, თავის ტიფთაქისათვის ცეცხლი წაუკიდებია და ყვირილი დაუწყია: „ცეცხლი“, „ცეცხლიო!“ მისულა ზედამხედველი გავესკი, რომლისთვის პორიადინსკის უტაცნია ხელი და აიფინიდან გადმოგდება დაუბრებია, მაგრამ სხვა ზედამხედველნი წაველებიან. ამ არეულობის დროს სხვა ტუსაღებს გამოუმტვრევიათ ოთახების კარები და გამოცვივნულან. 300 კაცი შემოჰხვევია უფროსს და ზედამხედველებს, დაუწყიათ ყვირილი, ხმაურობა, უცემიათ ერთს ზედამხედველისათვის და სატუსაღოს უფროსის პოდპოლკოვნიკის მაცეცვის ცემაც დაუბრებიათ. გუბერნატორის ბრძანებით სატუსაღოში გაუზავნიათ ჯარი. თვით გუბერნატორიც მისულა და დარიგებით დაუწყინარებია ტუსაღები. სულ საპრობილეში ამ ემად 341 ტუსაღია თურმე.

მოსკოვის სახელმწიფო თეატრის მომღერალმა ბ-ნმა იუენმა 16 ოქტომბერს თავისი ხმა დააზღვევა „ეკვიტებლში“. როდესაც ხმა დაეკარგება არტისტს, ამ დამზღვევ საზოგადოებისაგან მიიღებს 25 ათას მანეთს.

პრესა

მოგვივიდა პირველი № ბაქოში დაარსებული გაზეთისა „ბაკუ“. ეს მესამე რუსული გაზეთი იქნება ახლა კასპის მხარეს. გაზეთი დიდის მოფრმატისა და ჯერ-ჯერობით კარგ შთაბეჭდილებას ახდენს როგორც გარეგნობით, ისე მასალის სიმრავლით. თავის „Profession de foi“-ში ახალი გაზეთი, სხვათა შორის, სწერს:

გაცვეთილ ფრაზების არ გვეშინია და პირდაპირ ვაცხადებთ, რომ ჩვენი საგანი იქნება მხოლოდ საზოგადო ინტერესებს ვემსახურეთ. ჩვენ ვიქნებით გულწრფელი დამცველნი ხალხის განთლებების, ხალხის თვითმოქმედება-თვითმმართველობის, ვაჭრობა-მრეწველობის განვითარების და სხვა ამგვარ საქმეთა. ჩვენ ღრმად ვაფასებთ პატიოსანისა და თავისუფლის ბეჭდვითი სიტ-

ტბად დაავება. ბოლოს წყალობა გაარღვია ნაპირები და წმ. იაკობის მონასტერი და ისედაც დანგრეული აპური მიწით და ლამით წალეკა. დღეს იმ ადგილს სოფლის ნასახი ალარ მოიპოვება, მხოლოდ აქა-იქ დიდრონი ქვები მოსჩანან.

ღამის პირველ საათზე ჩავედით ერევანში, საიდანაც მეორე დღისა სამნი ტფილისში დაბრუნდნენ რკინის გზით, ხოლო ხუთნი ერევანის ძველის გზით ეტლებით გოქის ტბაზე წავედით, სადაც საღამო ჟამს მივედით. გზის ერთგვარობამ, ალაგოზის და სხვა წვირლ მთების ცქერამ ძალიან დაგვალა. გზაში სომხების გარდა დუხაბორების სოფლებიც გვხვდებოდა.

გოქის ანუ სეფანგის ტბას ვარს მთები არტყია, ძლიერ დიდი რამ არის, ირგვლივ 120 ვერსი იქმნება. წყალი ლურჯია, წმინდა და მლაშე. თუმცა მასში საუკეთესო კალმახი და სხვა ზრავალი თევზი იცის, მაგრამ თევზის ქერას თითქმის არაფერ მისდევს. ნაპირიდან ერთ ვერსზე პატარა კუნძული მდებარეობს. ამ კუნძულზე სომხების ძველი სეფანგის მონასტერია. ამ მონასტერში გავათიეთ ღამე, დავთვალიერეთ კარგად როგორც მონასტერი, ისე კუნძული და მეორე დღეს ღამე კარაკლისის სადგურზე ჩავედით.

17 ავისტოს ტფილისში ჩამოვედით და ლალულ-დაწყვეტილნი და მხოლოდ აქ გამომაჩნდა მოგზაურობის შედეგი: მთელი ორი კვირა სიზმარში არარატის კლდე-ღრ ეგებებოდნავი.

გ. ანანიაშვილი.

ყვის დიდ ძალას და მის შემწეობით ერთგულად ვემსახურებით ჩვენს ქვეყანას, კარგად გვახსოვს, რომ მხოლოდ საზოგადოებრივ ძალთა თვისუფალ განვითარებას შეუძლია მისცეს ქვეყანას უკეთესი მომავალი და ამიტომ ჩვენ მხოლოდ მქალაგებელნი ვიქნებით კაცობრიობის საუკეთესო და კეთილშობილ წარმომადგენელთა აზრებისა.

შემდეგ ვაზეთი აღნიშნავს იმ ხმას, ვითომ ახალი გაზეთი ველიჩკოსებურ „პატრიოტიზმის“ გამავრცელებელი იქნებოდა და მტკიცედ ამბობს:

ეს მტნარი სიტუაცია ჩვენ თამადა და ახლილ ვაცხადებთ, რომ იმგვარი ნაციონალიზმი, როგორსაც „კავკას“-ში ველიჩკო ჰქალაგებდა, გვეზიზღება. ჩვენ არავითარი საქმე არა გვაქვს იმ ვიწრო ნაციონალიზმთან და აგრეთვე ამიერკავკასიის ერთა საკუთარ ნაციონალურ საკითხებთან. ჩვენთვის რუსიც, ქართველიც, სომეხიც და თათარიც ერთი ოჯახის შვილნი არიან და ამიტომ არ ვეკადრებთ ერთა შუა სიძულვილის ჩამოგლეჯს და რომელისავე ერის ინტერესების განსაკუთრებით დაცვას.

გაზეთის მიმართულება პირველ მოწინავე წერილით არ ხასიათდება, რასაკვირველია; ამას მომავალი გვიჩვენებს. მაგრამ, ცხადია, ახალს გაზეთის კეთილი განზრახვანი აქვს და გულწრფელად ვუსურვებთ ეს განზრახვანი აესრულებინოს.

ქუთაისის ქალაქის საბჭო

შაბათს, 19 ოქტომბერს, ქალაქის მოურავის დ. ა. ლორთქიფანიძის თავმჯდომარეობით, მოხდა 17 ოქტომბერს გადაღებულ საბჭოს კრების გაგრძელება. უნდა აერჩიათ ქალაქის გამგეობის წევრი. წერილებით კანდიდატებად დაასახელეს: ვლ. ნ. კანდელაკი—15 ხმით, ვლ. კ. ალშიბაია—14, თავ. ნ. დ. ერისთავი—4, ვ. ი. კილაძე—1 და მ. ე. დარახველიძე—1 ხმით. ორმა უკანასკნელმა უარი განაცხადა ყუთის დადგამაზე. კენჭი იყარეს ბ-ნებმა კანდელაკმა და ალშიბაიამ, რომელთაც კენჭის ყრახე წერილობითი თანხმობა განცხადებინათ. თავ. ერისთავისაგან თანხმობა არ ყოფილა. კენჭის ყრის დაწყებამდე ა. თ. ნანეიშვილმა განაცხადა, საჭიროა ვიცოდეთ ბ-ნ მდივნის წევრად დაუმტკიცებლობის მიზეზი, რომ შემდეგში მაინც ვიხელმძღვანელოთ ამით და კიდევ ასეთს უხერხულს მდგომარეობაში არ ჩავვარდეთო.

ქალაქის მოურავმა წაიკითხა საქალაქო დებულების ერთი მუხლი და განმარტა, რომ საბჭოს ნება არა აქვს დაუმტკიცებლობის მიზეზი მოსთხოვოს ბ-ნ გუბერნატორსაო. ბ-ნი ნანეიშვილი კი ამტკიცებდა, რომ საბჭოს აქვს ამის ნება, მხოლოდ მეორე არ ჩვენების შემდეგაო.

ბ-ნი მოსეშვიდო: ბატონებო! წინ-და-წინვე ბოლიშ ვიხდი, რომ უნდა გავკანდიერდე და, რადგან ქალაქის საუკეთესო, უმაღლესს სწავლით აღტურვილი წარმომადგენელი ხმას არ იღებთ, ვსთქვა ორიოდ სიტყვა. ქალაქმა ჩვენ იმისთვის აგვიჩია, რომ იმის კეთილ-დღეობაზე ვიზრუნოთ, იმისი ინტერესები დავიცვათ. ჩვენ კი, სიმართლე უნდა მოგახსენოთ, თითქმის სრულიად არას ვაკეთებთ. ამ ოთხის წლის წინად ქალაქის მდივნის თანამდებობაზე ბ-ნი მდივანი ამოვირჩიეთ. არ ვიტყვი, რომ ბ-ნი მდივანი ჩვენი მზე და მთვარე ყოფილიყოს, მაგრამ ის კი უნდა ვსთქვა, რომ პატიოსანი, საქმის მკოდნე და მშრომელი კაცი იყო. ამ აზრისა მართო მე კი არა, ბევრი სხვაც არის. სწორედ ამიტომ ვცანით ჩვენ ის სხვა კანდიდატებზე უკეთესად და გამგეობის წევრად ავირჩიეთ. ასეთი კაცი მთავრობამ არ დაგვიმტკიცა; რა მიზეზით—არ ვიცით. ასახელებენ კანდიდატად ბ-ნ ალშიბაიას. რით უნდა ვიხელმძღვანელო, რომ თეთრი კენჭი მივცე, როდესაც, არამც თუმე, ორი არ მოიძებნება ჩვენში ისეთი, რომ კარგად იცნობდეს? გამგეობის წევრობას ორგვარი კანდიდატი ისურვებს: ერთი, რომელსაც ნამდვილი საზოგადო მოღვაწეობა, ნამდვილი სამსახური მსურს, მეორე კი, რომელსაც არაფრისა რცხენია და სამსახურში შედის, საქმის ვასაკეთებლად კი არა, არამედ ადგილის საზოგადოდ, პირად ინტერესების დასაკმაყოფილებლად. ამისთვის, ჩემის აზრით, საჭიროა, რომ კიდევ კარგად მოვიფიქროთ და არჩევანში არ შევცდეთ.

ამის პასუხად ქალაქის მოურავმა სთქვა, რომ გუბერნატორმა თავისი უფლებით არ დაამტკიცა ბ-ნი მდივანი და ამის გარჩევანი

ჩვენ ვერ შევალთო. ყოველ შემთხვევაში, სთქვა მან, ჯერ არჩევნები მოვახდინოთ და შემდეგ განვიხილოთ ბ-ნ მოსეშვილის წინადადებაო.

ამას მოჰყვა კენჭის ყრა: ვლ. კ. ალშიბაიამ მიიღო 23 თეთრი და 16 შავი; ვლ. ნ. კანდელაკმა—20 თეთრი და 19 შავი. ამგვარად ორივე კანდიდატი არჩეულ იქნა და ორივე წარედგინება ბ-ნ გუბერნატორს დასამტკიცებლად.

რაკი არჩევნები გათავდა, ბ-ნ მოსეშვილის წინადადების განხილვა კაცს აღარ გახსენებია და ყველამ სახლს მიასურა.

პატარა დღიური

დიად კანთქმული ჰაღმა გაწმამტებუდა. ეს ვაგატანი თავის გაზეთის ფურცლებზე ცნებს აფრქვევს და წვეწვა-კურფით ისენიებს ბათუმის ქალაქის საბჭოს, რომელმაც არ მოისურვა ოდესღაც საბჭო დასის არტისტის, სოლო დღეს „რედატორის“ ფების სმაცე უფლება და ქემის ტრანსტაფიდეისთვის „მადლობის“ გამოცხადება. ბ-ნი ჰაღმა ჩვეულებისამებრ ამ საქმეშიც სამშობლოს დაჯანსაღებას უსურვებს, თუმცა ამ საქმეშიც არაფერს შეუძია. სპი ნომერი თავის გაზეთის ბ-ნმა ჰაღმამ ამ საქმით ააგრება. უბადა კალმით ვეკვას წასწავა იგი: ქალაქის მოურავს, გამგეობის წევრს ვაფასებ და მოვად საბჭოსაც.

აი, მკითხველო, საქმე როგორ მოხდა. უპირველესს ვაფასებ საჭიროდ მიგახანია მოვისხეინოთ, რომ ბ-ნი ტრანსტაფიდეის დიად ცნობა კაცის ბათუმში. მატყვის სტევენ იქ და აფასებენ იმის მოდგაწყობას; მაგრამ ეს კიდევ არა წინაშეს, რომ ბ-ნი ტრანსტაფიდეის ვეგვან და ვეგვა საქმეში შედარებუდა.

ბათუმის ქალაქის გამგეობამ ამას წინად საქორუგიო სასაგდმოფო დაასრ. გამკედ პეტერბურგიდან მდღენ და დასჯელებული ქორუგი მიიწვია, სოლო ბ-ნი ტრანსტაფიდეის ორდინატორად დანიშნა. ეს უიკადრის ქემამ და „საქმე“ ამის გამე დაწყო. კევი არ არის, ვევათეერი მშეიდობისად გათავდებდა და აუა-მეფული სულად არ ასტუდებდა, რომ საქმეში ჰაღმი და იმისი დამტყუბი არ მარუეიფუნ, რომელმაც მოისურვებს „რედატორის“ თავიანთ სასარგებლოდ გამოყენება. ამ აზრით წინადადება შეიტანეს საბჭოში, მადლობა გამოცხადდეს ტრანსტაფიდეის ქალაქის სასაგდმოფოში უანგარო მოდგაწყობისთვისაო. აზრი ასეთის განცხადებისა აშკარა იყო; ამ ტრანსტაფიდეის მოდგაწყობა და მადლობის გამოთქმა არაფერს შეუძია; ერთი რამ უნდოდათ მხოლოდ მოწინააღმდეგეებს: მადლობის გამოთქმით გამოეგება ვაკაცსთ და პარ-შავად გამოეყვანათ. მამ სხვა რა აზრი ქქონდა იმთ სურვილს: საბჭომ მადლობა უნდა გამოუცხადოს ისეთ კაცს, რომელმაც გამოეგება უარ-ქეო. საბჭოს უმრავლესობამ, რასაკვირველია, არ მოისურვა მთავის გამოეგების გამოგება და ამიტომ მადლობა არ გამოუცხად ტრანსტაფიდეის. როგორც ვხვდებით, აქამეუბი წაიკიდნ და კახაკი შუაში გაიჭედიტა. ამკარას, ტრანსტაფიდეის არ უნდა იჭეფოდა თავის ვითომდა კეთილის მოსურნეებს. ვიშეარებთ, ბ-ნი ჰაღმის და სხვების ერთადერთი აზრი ქქონდათ: უნდოდათ საბჭო და გამოეგება ამ მდგომარეობამდე მიეყვანოთ, რომ შემდეგ დასდვას შესდგომოდნენ და ავი შეუდგენ კადეც. ეს მშეიდობის დაკეფაფინია... კარგად ვიცი, რომ ამ ვაგატონებს დასდვა-გინების და შეზღობის შეტე სხვა არაფრის ში არა აქვთ...

მარტო ბათუმის საბჭომ არ იარია მონასტეო. უარესი საქმე ემართება ტფილისის მასწავლებელ და აღმზრდელ ქალთა საზოგადოებას. ერთი წელიწადი მატყვემულ ქალებს დავა, აუა-მეფალი და აურ-ზაური აქვთ. ვერ იქმნა და ვერ გაასწეიტეს, მიიღონ თუ არა თავიანთ წრეში მასწავლებელი კაცებიც; მთელი საზოგადოება ორ დიდ ბანკად გაყო, ერთი მოსურნეა იმთის მიღებისა, მაგრამ მეორე ხმა მადლა გაძახის: შორს ჩვენგან მამ-კაცებო!

პირველად ამ საქმის თაობაზე საზოგადოებას მისში ქქონდა კრება. მშეინერ სურათს წარმოადგენდა დაბაზი, სადაც საბრძოლველად გამოადებუდი ორასამდე ქალი შეკრებიდყო. უმრავლესობამ სასურველად სენო წესდების შედგა და მამკაცების მიდება, მაგრამ საქმე მანდ ვერ გადასწავა: საჭირო იყო საზოგადოების წევრთა ორი-მესამედის თანხმობა. ამ კრების შემდეგ საქმე უფრო გამწვავდა. ქალები ახლა გაზეთის ფურცლებზე აქტანენ ერთმანეთს. მაგრამ ამასაც არ დასჯერდნენ და ხრი-

